Ч. Г. З.
МУЗЕЙ
украин. древн.
В. В. Тарновскаго
№ 25 III

№ 48

№ 25.

Книга.

(Восемь листовъ).

Ч. Г. З.
МУЗЕЙ
украин. древн.
В. В. Тарновскаго
№ 25 III

Зоре моя вечірня
Зійди над горою
Поговорим не ~~до Дрикалов~~
Ти зелько з тобою,
(розкажи як загорою
Сонечко сидело
Як з Дніпра вечорниці
Воды позичали.
Як широка сокорина
Витры роспустала
А над самою ~~вербою~~ водою
Верба покивала.
Аж по воды розлетелись
Зелени витры
А не витер до гойдалоцы
Не дрижцеки дитры
Як у поли ~~кряк~~ на полыни
Во вкуняли ночуе
А сыны в лиси то не спуляли
Не долго вичуе
Як сонь трави сыдмоли
Во ночи прокувыгае....
А пролюдей не роскажуй
Може й я згадаю
Та роскажу тоби дещо
Коли статы ми знаешь
А ты завтра рано-рано
Бодо ви роскажешь.

Село... и серце ~~одно все~~.
~~Зелений гай, зеленіє~~
~~Нивачі~~

Село!... и серце заніпрене
~~Зеленіє гай гай~~ ~~Дуб у рай~~
Нивачі в рай тополиці гай
Сади вишневі зелуєнні
А що тамо родить в селі
У тимо весеннім тиха рай!
Тамо! — вовк, рай, тем що і казать
Чаки і пчоли і коровы
И предковічні дубровы
И все моє все моє
И могила дідова
Зі душою і тиною; правда вовк
Чаще й бога гнів

Село! и серце одночиє!
Село нагаїй Україні.
~~Нивачі тисяцем~~
~~Поглядаю все~~ село
Зеленіє гаєм порожно
Цвитуть сады, білиють хати
А на горі єно єсть пагорбы
Нивачі дубо, а кругом
Широкольстні тополи
А тамо и лиєв — и лиєв и поле
И ~~сонце~~ сонце горы зелені гроно
И бог витає над селом —
Село, село, весна дитя
Весна здаєна пагорбы
Бо дай вам, терпоно порожно
Щоб плоде і плоду пагорбы

И вѣ и подлинно де шутить.
Со мной!! — Дивны чудеса
Творишь ты господь неизходимо
И надсобою! — надо мне
На спитанных вниме — не отодвать
Не тебе шуты опадутъ
Семи себе перерушутъ
Шаги и двенадцать неслыханно будутъ!

Маленькій слевкій Укреплен
Був собі хрєдъ, були пожалитісь
Незнало де вовки взялись
Що молоди собі були,
Жили въ селі, були бігають
Высокі нагори лежать
въ Єрку ставокъ
Зеленіи нагори сидоть
Иверби и тополи
Невмурки лежать.
А Єрмак єсть собі и село
Понадъ водою.
Колись тамъ всего було
Було лєтомъ и зимою
Музики тже вино пилого
Єстей несыти пили
А нидъ ажъ сьвіт подожає
Пса сенъ не сильнъ доживає
Та приговорює вива!
Були колись, чудно гостъ
И пожитъ не пожоєти
А завтра знову ожива
Изнову въ изнову гуляє
И такъ задали дєньгулає
Музикъ ни души ажъ тицать,
Судовики бєлогоръ бога,
Въ танци шелкуть, и прикеть
И Патріотъ, и брать у бонъ,
Философъ колись, небо, сокрушать!
И нашъ Сократъ у бонъ брать
Дочку и тьмитку одинисе
У музика.. и бонъ недалеко
Алоане и далеко тем могать.
Колечоне разумку свідить
Сокрушать и въ силы нечуєсе
Це не Ксаптина. / Шонъ робуть
Сенъ вчечна и по виходесь
А батько и мати хто пусекали

Казалось в горку не заеду. —
Мать не заеду — отъ и ладно
Отъ инспектора тебя ладно.
Замолчит сердешко замолчит.
~~[illegible]~~
Снова решит весной уехать
Заскучишь незначительности всего
Незначительности всего бывшего бога
Снова любить отвергнутого.
А знать, мать господи домолюсь
Домолюсь любить
Лоть сидочка... лоть сидочка...
Несвиньи подвигнись
Не довелось, а все было
Всего хорошо бывало
С тара мечты, сему месте
Снова не мечтовала
~~Не [illegible], на это этого~~
~~И [illegible] [illegible]~~
~~Ушаньи [illegible]~~
Лоть молюсь перед тобою
Снова перед [illegible]
Красо! — Красо [illegible]
Горешко этого!
Не мечтае мечтовала
Жить жить любить
И сколько красоты
Людей великих,
Мечтательных, а любимодей
Мечтарей они
Вымечтаем в сомнении
Мать бога моего бога.

Боже! Боже! Дасть розумъ
Дасть волю въ свѣтѣ
Краю свого серце чисте
Та недасть вмерти.
Недасть тирани весельи
Не свить гнѣзда великого
Не давить моєї маленької
И закоханої навіки!

Невесело нехвастати житъ
Коли нема кого любити.
Невесело нікому сдыхати
Ще молодій моїй надіяти
Краю и серце цілувати.
Кохати нікого молодість
И занесеш въ гробъ молодо проста
Бо буде вже кого любити
Коли жена — матерію дадуть,
И вже гордиться и любити
Своє дитя, и дасть дожити
Гробъ їй радістю на свѣтѣ
Полюбити — и покинути
Своє єдиное дитя
И перший приказ его почути
И матерію себе назвати.

Тяжке горе невинуще
И щастя не мене
И надіяти дитинного
Нетіного стала
Рвала зозулу нарвалась
Гралась весилася
И кажемо своїй маленькій
Сорочечки шила

И пока не любили рукавички
Шелковых вышивали
И нужали и кормили
Сами и одевали
А тканью своего наряда
И недопускали
Лишь в случаю уедешку
Кланялись двитали
И говорить уже стали
И вышли показали
Только мало выговаривали
А тату не вышли.
И показалось их нужнотыжелы
Вы ромно нежутили
Забавили, розмовили
И бору молитись
И одбуку покуштовали
Заходились вышли
И по божий день купили
Рано спать пошли
И лишь горницы нет лишь
Целую ночь вышли
Не дывились, любовались
Дочкою своею
И сколько вже вдоволе
Нарадили зняло
И пожелели... и давно
Не вишь розпитали
И... и показе сердешные
Вы нужедеры заглядели

Неизбежно, опять закрыла
Веселые очи.
А дождь невысокое солнце
Снова вывел выть досе
Не плачь мало дорогие
Мои горькие косы
Поскорее — идем задолго
Радостно приносить
Мой мастер щедрый
Ночка уродливая
Для тонкого выгодное
Мастера надежно.
Выгодное — так не [redacted] давно
~~[illegible]~~ будет веселый.
Свою мастерскую — бог корова
Кажется не свет
А завтра, чудо-молодые
Молодые незнакомые.
Тому добро умирает
А один будет.
Заблудшие колонны
И снова скитаемые
За потерянную в бедах
Последняя мастер
На пламя, задавленный
Мечтает, мечтает
Пока не безмятежному
Во землю опустились.

Не стало бідною кімнати
И чуєш знову дзвуки
И сирота ми всеми
И єдиная дитина
Мов обернулось одинокі
Не нагодовати и боєц
Сорочинку до дому несуть
Стелось бідне на шару
Попуцвали мать, ставоєки гостинці
Въ каложенах з дитьми бу
Умійся сердешно бо мати
Очи дивлячи и не пізнаючи
Мене дитинку дітей своє
И думаю вже не стало
Умійся серце моє пізнаючи
Тебе єдиную свою,
И Господь бліло словивши
За долю добрую твою
Умилаєш, и добри люди
Прислали - в нічо одвезли...
Умісцитуть - а тепер що буде
Господнього.

Чуєш дзвуки
Чуєш кайдь чуєшь хотя
Ревуть пачати мелоколотя
А голодь стоїть на селі

Он стоїть вилъ стоїть повій ужрелись
Мов перед господнь, тысячами гинуть
Одъ голоду люде. а скирти гниють
А пани и полову автомобилъ продають
На голоду радь. та боги бліли ють

Щоб ще хоч годочок хлибець нарости в.
Пойшов и в Парнасот и иному хреш
Мне в брати дуторыньки себе показав.
А боже! ни назве, бо то булоб диво
Щоб чуть все то бачить. и пожирать
А бо вже ажь надто довго терпливи
Сирути то ничьне, прочи дивить
Як же его видить! заплющивше очи
Ох рай бы я вирвать тае серце недоле.

Мимо ноги мита люде шуть
Потуе голоб в Украини
Потуе в кожному сели,
Скирпы вже кивали почеми
А кайдуй бай дуже тебе гуеле
Та инди зерили вы ходае
Жидив нами, хиба зіжали
Радіоть люде боги просить.
Ажь ось ищь Києва приводить
К нажему, мов сонечко зійшло
Над обикраденим селом

Горлоспрыва нарочи
Высоко вже мета
Тилько сумна невесела.
Голоб сумуе!
Може вона молодая
Такого вродилася
А може вже у Києви
Кого полюбила
Ни вирося весеного
Тае бачила селе
Потаи голоб навпрепо
Тыжь и невесела.

8.

Моя и батька не бачила
Село облетила
Мов пташечка, у вечер була
Все по веселиці
Тамъ слованки порадила
Тамъ негодувала
И вечірній день обходила
И всимъ помагала.
И сирота приходила
Донеси въ покои
Мовъ до матери своєї
И звала свєтого
Все село свєтою звало
Все село молилось. —
А тымъ часомъ жиды въ села
Зъ цитками появились
Князь радіє заходує
Зъ полового житто
И молоти выгаяне
Дозволи людей недобитыи
И нагорнуть скалыне
И тебе — и гуляе
А зять у чем — бо вокоякъ
Дочки спочивае

Гармидеръ, гамъ, гамъ у чем
Стрелоти пісни. а жнъ пищитъ
Жаночій реготъ. завивае
Незвичайнім голосъ. будемъ жить
поки моя доля опыта

Колыхнем одни собы сходить
Въ своему тихому покою
И дивицы лиць ходъ горого
Червоныи очи горыть
Здзадлары тихо выступае.
И небы горы оживаютъ,
Зъ дибровы горыи дыва
Ивыхаде въ поле выступаютъ
И тишина въ село сова.
Дивитесь они молодіи
Лиць зори боліи ветаютъ
Лиць сходить ивець червоніе...
Дивитесь поки вас еще
А зори спать недаютъ.

Головкого молодого
На руку склонивъ
~~Довго дева~~
До пивночи полыхнивъ
Нанисенъ дивлясь.
Дивлясь, дивлясь
Тай плекнувъ стено
Могне серце вже ивъ
Тебе прошептано.
Ваднено, потиснено
Встерлясь усмихнулась
Посмотрелась тай спать
И тебе заснула —

9.

Въ саду все покатомъ лежало
Дворомъ и гости, де що впало
Только видимъ ще невпевъ
Остаткъ чарку доливъ
Тяжку доливъ, але упада
Иде въ покои - скверный саде
Куда ты мышъ скаменъ
Просить чистъ просовъ
Убый садоку покусае
Убый и боть не покарае
Ни непроникулись спить
А бачь хоть бечить тамовить
Гриаемъ великимъ потурае.
Лишае часъ - чутно звелить
Невнеке крикъ - а потом дому
Невчуть ничого - дей лежалъ
Стрыц сварить и кулы - хотъ слово
Хочь бы да. голосъ обязавъ.
Поняръ розсердивъ розгрозивъ,
Глаовы вседу и неворушимы.
Алмунички собы дывались
Якъ дывъ до алмуны тайнонъ.
Прокинулись вранци гости
Хоть бачить шолько
Покинулы много кавъ
Тамобо та тыко.

Такъ и мы его покинемъ
Такъ и Богъ покинетъ
Достойнаго мы тебе
Нашей кручины.
И кончина твоя весь дом
Немыслимо,
Довго матери своей
Сыроты шукалы

Отнюдь бывало отнюдь не будет
~~Было знать~~ Такъ знать такъ и будет
Въ грехахъ родительских для зла
Ежелиж тутъ Боговы явили
Сказать моим разумным людям

Стоитъ село, невесело
На горе пепелищъ
Почернелы. Нездуены навзъ
Никому грустны
И никому развеселить
Ничто и не забавляет
До грешного большого
Въ будешки погаснем
Люде стогнутъ не орешь ди
Та боги блеченотъ
Шесть дитинем до и въ вершуръ
А ім не мае.
И нечуде вис свитом
А деньгъ вона дилась,
Уніси великому
Въ серебры ще пистуле

Родилось на свитъ злыдъ и любит
Свитъ ~~[illegible]~~ Христового
Меньъ грешным витать свитом
И ближнему добро робить
А сталось ось Ему.

Не стало радости у боги
Дивне щастье вони найдуть

Шумныя стоусовицы
Въ моей Украйне убогой
Зелеными въ Дичеуцыхъ
Дивный монастырь дивный....
Великие дни, великие ночи,
Отдыхая плоды... гдѣ рукавъ
~~[illegible]~~ сонмъ выходятъ, говорятъ
Говорятъ отрадно, плачутъ годы
И сердце плачетъ.
Добре спитъ
Коли ~~[illegible]~~ великого не бывыть.

Въ монастыри мы спочивалы
У долгу ночи стояли.
И немало черныцы посходалы
Отрекаючись сыроты, и вмерлы
„Була богатеи, говорилы
До гроба бочного ходилы
Вертаемся въ свѣтъ — одпочить
Зайшлы въ чарнимъ доли убогимъ
Тяжко бутъ тяжкимъ дорогу
Ми спитаемся — тяжко жить
Въ старцы ми по свиту ходыть.
Вочи була ще молодою
И прекрасна собою сонцемъ
Та тилько одъ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Зоре моя вечірняя... (Княжна)

Рання редакція1857 р. Чорновий автограф з багатьма варіантами і закресленнями Шевченка.
Вісім розрізнених аркушів з наскрізною авторською нумерацією.
Додатковий титульний аруш з наппмсом «Княжжна. Вісім аркушів» невідомою рукю рос. мовою

Розмір 17,5 х 22 см

Місце зберігання:
Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (ІЛ) Київ.
ІЛ, ф. 1, № 67

Без дати

З цього автографа Шевченко, повернувшись з Аральської описової експедиції до Оренбурга, наприкінці 1849 (не раніше 1 листопада) або на початку 1850 року (не пізніше дня арешту 23 квітня), переписав поему з багатьма виправленнями й переробками до «Малої книжки» (рядки 1—258 до першого, рядки 269—442 до другого зшитка за 1846—1847 рр.).
Її записано під № 1, одразу ж після поезії-заспіву «Думи мої, думи мої...», яка не має номера.
Деякі виправлення поет вніс у цей текст згодом, найімовірніше, 1857 р., наприкінці свого перебування на засланні в Новопетровському укріпленні.

Між 21 і 24 лютого 1858 р., у Нижньому Новгороді, Шевченко із значними змінами й виправленнями переписав твір з «Малої книжки» до «Більшої книжки». Початок переписування поеми до «Більшої книжки» визначається за записом у щоденнику поета від 21 лютого 1858 р.: «Почав переписувати свою поезію для друку, писану з 1847 року до 1858 року».
Завершення переписування датовано у «Більшій книжці» — «1858. Лютий 24».

2014 р. Науково-освітній веб-портал «Тарас Шевченко» kobzar.ua/site/main
представив цифрові копії більшості автографів поета з високою роздільною здатністю.
Однак, можливості зберегти зображнння у прийнятному для користуваччів форматі портал не надає

Джерело: http://kobzar.ua/item/show/3273

Публікацію підготував КОЗАК NEKADA